

zett véleményt, hogy a bemutatkozó fiatal úrhölgy B. Kertész Ella művésznő és pedig a javából való. Első igazi nagy sikerét egy év múlva érte el Hennequin és Bilhaud »Boldogság« c. vj.-ában, majd 1906. jan. 31-én a »Baccarat«-ban (Helen) óriási sikerével az ország első színésznői közé emelkedett. 1907. jan. 12-én ismét fokozta sikerei számát a »Tolvaj« c. drámában. Később komikai szerepeket is vállalt. Ebben az irányban rendkívül sokoldalú. A finom karrikatúráktól kezdve a jóízű humoros szerepeken keresztül egészen a paraszti figurákig minden effajta feladatot nagy közvetlenséggel és nőknél meglehetősen ritka alakítókézséggel és kiváló stílusérzéssel old meg. Színészneveléssel is foglalkozik. Főbb szerepei: Helen (Baccarat), Marie Louise (Tolvaj), Salome, Karenin Anna, »Féltékenység«-ben a főszerep, Jelena (Arcubasev), Georgina (Papa), Anna (Vengerkák), Kisfalvyné (Nem nőülök), Eugénia (Olympia), Tóthné (Noszty fiú), stb.

Götter Friedrich Wilhelm, német drámaíró, sz. 1746. szept. 3-án, Gothában, megh. 1797. márc. 17-én. Magyarul előadott színműve: »A névtelen szerető«, vj. 5 felv. Társsz. Genlis. Ford. Ajkai Pál. Bem. 1794. okt. 6-án, Kelemen László pesti társulata. »A fekete ember«, tréfa 2 felv. Ford. Cserey Farkas (ifjabb). Bem. 1811. okt. 20-án, Pesten.

Götterhalte. Osztrák néphimnusz, zen. szerz. Haydn József, szöv. írta Hauschka Lőrinc. Haydn 1796. végén, — amikor Ausztriát annyi kudarc érte — a csüggedt nép felvillanyozására készült a himnusz írti. Van Swieten báró, az udv. könyvtár igazgatója megbízta Hauschka Lipótot, a »Theresianum« esztetika-tanárát, hogy írjon szöveget. A »Kaiserlied«-et 1797. febr. 12-én Ferenc császár születésnapján adták először. A különben is prózai szöveg később Ferdinánd trónralépésekor azért se volt már használható, mert az ő neve két szótaggal hosszabb volt, mint Franz. Metternich a porosz Holtei-vel íratott új szöveget, melyet első énekléskor kifütyöltek. (A bécsiak rossz néven vették, hogy a megbízást porosz — még hozzá színész —

kapta.) Szövegét Ferenc József trónralépéséig énekelték. Ekkor ismét új szövegét írtak — Seidl-el. 1797. okt. 27-én énekeltek a kismartoni Esterházy-színházban, az ott vendégeskedő József nádor tiszteletére. (»A' Nádor-Ispánnak a' Teátromba való belépésekor el-énekelte az amaz isméretes ének: Isten tartsa Ferentz Tsászárt! [Gott erhalte Frantz den Kaiser!], melyhez Haydn készítette a muzsikát.) (»Magyar Hirmondó«, 1797. II. kötet, 575. oldal.)

Gottschall Jakab, színész, sz. 1888-ban, Lodzban.

Gounod (gunó) Charles François, fr. zeneszerző, sz. 1818. jún. 17-én, Párizsban, megh. 1893. okt. 17-én, St. Cloudban. Halévy kedvenc tanítványa. Párizsban sokáig orgonista volt. Első darabjai a legkisebb sikert sem aratták. »Faust« (L. o.) (1859., a Nemzeti Színház bem. 1863. szept. 2., a M. Kir. Operaház 1884. okt. 2.) előadása után azonban egyszerre hírneves lett. Későbbi operái sem érték már el ennek a hatását. A »Philemon és Baucis« c. operáját (1860.), a Nemzeti Színház bem. 1880. szept. 4., főleg igen szép balletzenéje méltó arra, hogy megmentessék az elfeledtetéstől. »Romeo és Julia« (1867.), nálunk 1872. jan. 27-én a Nemzeti Színház és 1886. nov. 13-án a M. Kir. Operaház mutatta be. »Cinq Mars«, szöv. írták P. Poisson és Louis Gallet. Bem. a Nemzeti Színház 1878. márc. 9. (Írt egy »Sába királynőjé«-t is, de ez hamar letűnt, nálunk nem adták.) A francia akadémia tagjává választotta s a becsületrend lovagja lett. Legjobb életrajza: Proudhomme és Dantelot 2 kötetes műve. (1911.)

Gozdanovits Julia, színésznő. (Lásd: Paulay Edéné.)

Gózon Antal, színész, sz. 1811. ápr. 24-én, Ógyallán (Komárom m.), megh. 1876. jún. 3-án, Pesten. Atyja G. István, tudományos készségű ember volt, beszélt franciául, németül, latinul. Anyja Jókai Zsuzsanna (a költő atyjának nővére). G. Losoncon tanult, papnak szánták, majd 1842-ben felesküdtött jurátusnak, 1843-ban letette az ügyvédi vizsgát. Mint színésznek első hálás szerepe a »Tiszújítások«-ban volt, mire megmaradt a szín-